

RENT
Tutors Digital Resource Space

Cofinancé par
l'Union européenne

Erasmus+

CADRU DE COMPETENȚE PENTRU TUTORII (FORMATORII) TINERILOR ADULȚI AFLAȚI ÎN EXIL

Proiect Erasmus + RENT

Spațiu de învățare pentru formatori

RENT
Tutors Digital Resource Space

În fața creșterii masive a mișcărilor migraționiste pe teritoriile europene, nevoia de acompaniere pe parcursuri incluzive pentru persoanele aflate în exil este puternică. Ni s-a părut urgent să inițiem o reflecție pentru a revela, mutualiza, formaliza și consolida demersurile de acompaniere provenite din practici informale, cel mai adesea voluntare, uneori completate de sprijinul profesioniștilor din diverse sectoare (social, juridic, medical...).

Astfel a luat naștere proiectul RENT¹, care are misiunea de a consolida competențele tutorilor care însoțesc tinerii adulți în exil, dar și de a recunoaște exercitarea acestei funcții adesea invizibile, care se dezvoltă în contexte diverse și complexe pe teritoriile europene.

Din această inițiativă și reflecție colectivă, angajate de doi parteneri europeni, Erasmus Expertise (Franța) și Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (România), au rezultat, într-o primă etapă, nevoile de formare² ale tutorilor identificate în baza unei anchete desfășurate în Franța și România. Aceasta a permis înțelegerea diversității contextelor în care se exercită funcția tutorială, dar și a elementelor comune tuturor. Tutorii/însoțitorii au evidențiat competențe care se regăsesc la toți, acesta fiind **miezul funcției tutoriale**, formalizat în acest cadru de referință, completat cu competențe mai specifice legate de situațiile particulare de punere în aplicare a funcției tutoriale.

Cui servește acest cadru ?

Acest instrument își propune să facă mai ușor de înțeles exercitarea funcției de tutorat cu adulții tineri în exil, pentru a facilita recunoașterea abilităților tutorilor de a lua în considerare certificarea ulterioară.

Ar trebui să servească drept referință:

- organizațiilor care recrutează tutori voluntari, salariați sau temporari să ia în considerare o mai bună gestionare a resurselor umane în contextul îndrumării tinerilor adulți în exil (pe termen scurt)
- managerii care doresc să-și consolideze abilitățile tutorilor, oferind un cadru de referință pentru a-și promova experiența, să se adapteze mai bine contextului (prin oferirea de acces la resurse online) și publicului primit (pe termen mediu)
- partenerilor responsabili de calificări din diferite țări pentru a stabili grile statutare pentru tutori pe baza nivelurilor de calificare (pe termen lung)

Despre care tutori (formatori) vorbim ?

Misiunea tutorilor este de a primi oameni în exil, de a le diagnostica nevoile, de a le identifica așteptările pentru a le stimula, proiecta, anima și crea condiții favorabile pentru cea mai bună incluziune socială, profesională, educațională etc.

Majoritatea tutorilor sunt voluntari care își folosesc abilitățile pentru a sprijini oamenii în exil. Generale sau mai specifice, recepția și sprijinul necesită competențe care sunt formalizate în acest cadru pentru a fi mai bine identificate și dezvoltate de tutori.

Metodologie

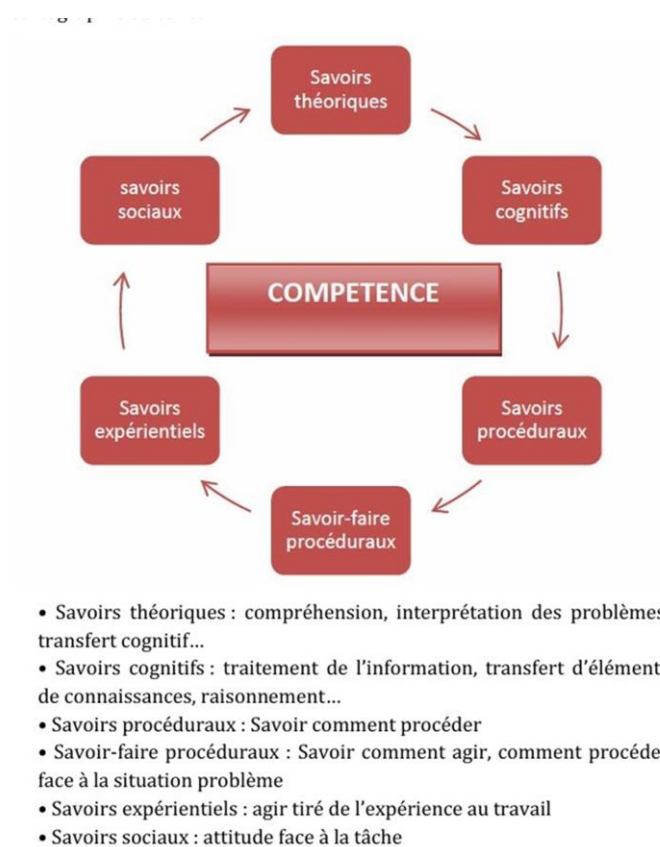
Acest cadru a fost elaborat pe baza rezultatelor unui studiu cu chestionar, completat de interviuri³: 80 de tutori au răspuns la chestionar în Franța și România și au fost realizate 14 interviuri în fiecare dintre aceste două țări. Acest studiu a permis identificarea cartografierii nevoilor din care au fost relevate aptitudinile. Întâlnirile echipei de proiect cu managerii structurilor de primire a tinerilor adulți în exil și aleșii locali au făcut posibilă înțelegerea mai bună a lumii în care funcția de tutorat se exercită astăzi în contextul exilului.

¹ Spațiu Digital Resurse pentru Tutori (Formatori)

² Vedeți maparea nevoilor la sfârșitul documentului

³ Vezi raportul care analizează nevoile tutorilor

Pentru a defini fiecare abilitate și subdomeniul acesteia, ne-am bazat pe elementele constitutive prezentate mai jos

Notă:

Descrierea competențelor însă nu este suficientă pentru a reflecta integral tot ceea ce dezvoltă tutorele pentru a găzdui și a însoți tinerii adulți în exil. Tutoratul implică, de asemenea, calitățile personale ale fiecărui tutor, motivația și angajamentul personal, sedimentarea diferitelor experiențe personale și profesionale, precum și atitudinile și poziționările adoptate în acțiune.

Cum să citim acest document?

În referință la schema prezentată mai sus, competența se referă în primul rând la capacitatea de a acționa în situații, corelată cu o combinație de cunoștințe, atitudini adecvate și abilități specifice fiecărei persoane.

Competențele unei persoane pot fi descrise pe diferite niveluri; nivelul cel mai înalt include o serie de acțiuni care se desfășoară pe o perioadă mai lungă (de exemplu: construirea unui parcurs specific de incluziune împreună cu tânărul adult în exil pe parcursul mai multor luni).

Competențele transversale descriu esența funcției tutorale: acestea sunt macro-competente; stăpânirea lor este esențială pentru a fi tutor pentru tineri adulți în exil.

Competențele specifice se leagă, așa cum le spune și numele, de domenii specifice de acțiune: acestea sunt micro-competente. Ele trebuie să fie stăpânite în anumite situații de însoțire.

Miezul formării

Polivalența tutorilor și a contextelor în care își exercită funcția poate uneori să le ofere sentimentul că trebuie să îndeplinească mai multe meserii (cadru didactic - asistent social - psiholog etc.). În consecință, este important să se definească domeniul intervențiilor lor în rândul tinerilor adulți în exil.

Acest domeniu se definește prin două competențe (macro-competențe) transversale:

- Primirea (întâmpinarea)
- Îndrumarea (însoțirea)

Dincolo de acest titlu generic, tutorii își exercită competențele în moduri diferite, în funcție de publicul căruia se adresează, de cultura lor, de personalitatea lor, de teritoriile...

Fiecare competență dă naștere unei formulări generice și se compune din mai multe sub-domenii cheie.

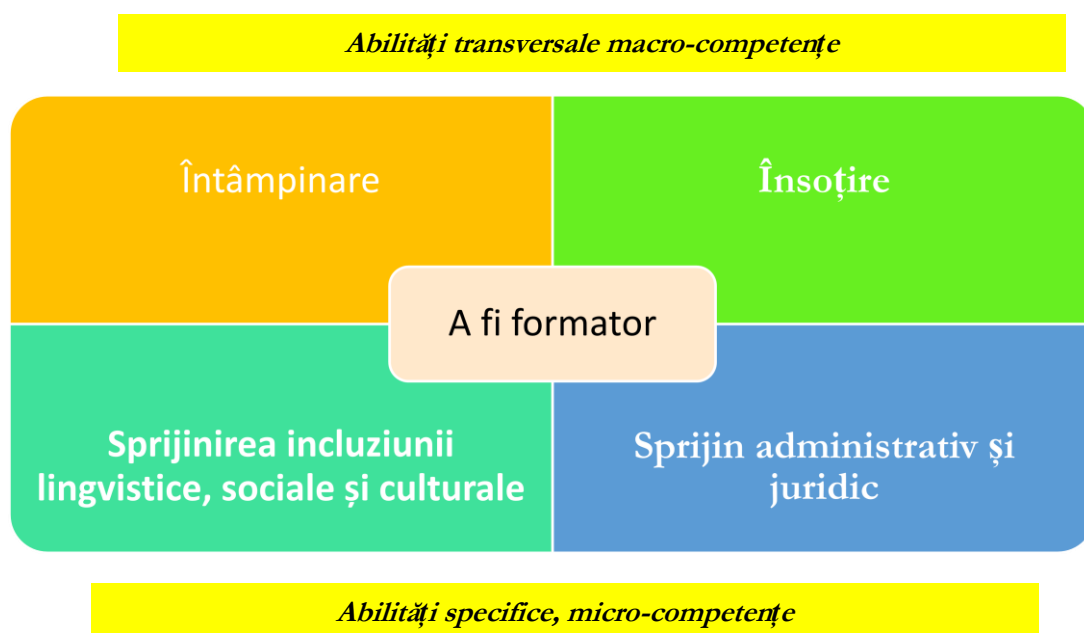
Evaluarea competențelor de formare

Pentru fiecare competență enunțată, tutorul poate să își pună întrebarea referitoare la nivelul său de competență (auto-evaluare):

- Practic: am cunoștințe practice, stăpânesc insuficient cunoștințele teoretice și instrumentele
- Stăpânire: practic tutoratul cu o abordare empirică, trebuie să mă bazez pe cineva mai experimentat
- Exelență: pot să transfer competențele mele și să inițiez noi tutori fără experiență

Astfel, competență cu competență, sub-domeniu cu sub-domeniu, tutorul va putea să își identifice necesitățile de formare, de informații suplimentare și să se orienteze spre spațiul digital de resurse disponibil pe platforma de învățare online.

Cele patru abilități cheie ale formatorilor

Două competențe transversale numite macro-competențe

Informații generale:

Fiind capabil să pună în aplicare acțiunile și sistemul pentru a evalua cu precizie situația tânărului adult în exil, în vederea sprijinirii acestora într-o călătorie unică incluzivă, care să răspundă așteptărilor și nevoilor lor.

Subdomeniu	Practic	Stăpânire	Excelență
1/ Observarea-Evaluarea tânărului	Stabiliți profilul în termeni largi, din punct de vedere al resurselor, aptitudinilor	Stabiliți profilul și identificați domeniile de progres ținând cont de situația particulară a tânărului	Pe baza unui diagnostic, evidențiați potențialul tânărului și eventualele obstacole/dificultăți în ceea ce privește calea de urmat
2/ Pregătiți-vă pentru interviul de întâmpinare	Pregătirea condițiilor organizatorice și materiale pentru interviu	Proiectați un ghid de interviu și pregătiți condițiile organizatorice și materiale ale interviului, definiți obiectivele interviului pentru a identifica sensul care i se va da	Proiectarea unui ghid, pregătirea condițiilor organizatorice și materiale ale interviului, proiectarea metodologiei acestuia pentru a permite dezvoltarea unor pași structurați, planificați pentru a colecta cât mai multe informații
3/ Efectuați interviul de bun venit	Identificarea și luarea în considerare a nevoilor și așteptărilor exprimate de tânăr	Organizarea condițiilor unei abordări binevoitoare pentru a face efectivă desfășurarea interviului. Identificarea nevoilor și așteptărilor tânărului și verificarea coerenței acestora cu obiectivele care urmează a fi atinse, ținând cont de contextul în care se află tânărul	Dezvoltarea unei metode de comunicare bazată pe referenți și concepte teoretice adecvate. Dezvoltarea instrumentelor de verificare a adecvării așteptărilor cu obiectivele de atins și alegerile pe termen mediu ale tinerilor
4/ Analiza interviului în vederea construirii unei căi incluzive	Extrageți datele interviului în mod obiectiv pentru a identifica nevoile și așteptările tânărului	Analiza conținutului interviului și definirea naturii nevoilor/așteptărilor, precum și a problemelor legate de situație pentru a confirma reperatele unui program de sprijin	Prin datele din interviu, identificați resursele și posibilitățile tânărului, evaluați abilitățile acestuia de a detecta potențialul neexploatat; să demonstreze capacitatea de analiză și sintetizare pentru a permite tânărului să-și definească cariera

Informații generale:

Să fie capabil să creeze un set de acțiuni și mecanisme pentru a însoți și sprijini tinerii adulți și să faciliteze incluziunea lor în țara gazdă, oferindu-le un mediu structurat și sigur, acces la resurse esențiale pentru a-și construi călătoria

Subdomeniu	Practic	Stăpânire	Exelență
1/ Stăpânește principalele concepte, abordări și instrumente legate de asistență	Bazați-vă abordarea de sprijin pe principalele repere teoretice și instrumentele asociate	Cunoașterea conceptelor teoretice legate de însoțirea unui tânăr în exil și articularea abordării utilizării instrumentelor practice	Implementarea sprijinului într-un mod unic pentru fiecare tânăr, bazându-se pe cunoștințele sale și implementarea unei metode și a unor instrumente adaptate pe tot parcursul cursului
2/ Construiți o cale de asistență structurată și urmați-o	Fiți în mod regulat la dispoziția tânărului, arătând ascultare activă și empatie	Ajutați tânărul să devină autonom și să-și asume responsabilitatea pentru obiectivele pe care și le-a stabilit	Formalizează scenarii de sprijin în funcție de profilul tânărului, ajuta-l să se gândească și să-l sprijine în etapele incluziunii sale sociale/profesionale
3/ Cartografierea competențelor tânărului pentru a le identifica pe cele dobândite și pe cele care urmează să fie dezvoltate în domeniul incluziunii sociale/profesionale	Să transmită tânărului metode și instrumente și să poată identifica abilitățile acestuia	Să transmită tânărului metode și instrumente, să definească împreună cu el acțiuni concrete de desfășurat prin alegerea dintr-un set de dispozitive care pot fi mobilizate pentru atingerea obiectivelor stabilite în parcursul de sprijin, ținând cont de competențele tânărului	Proiectarea și implementarea unor instrumente și metode unice, adaptate situației fiecărui tânăr; Organizarea acțiunilor ulterioare prin stabilirea unui plan de dezvoltare a competențelor în domeniul social și educațional
4/ Proiectați și scrieți un raport de sinteză al suportului	Utilizați regulile și tehnicile de scriere ale raportului și evaluați trecutul tânărului în exil	Utilizați regulile și tehnicile de scriere a raportului; integrarea analizei mediului tânărului în raportul său; evaluarea carierei prin respectarea principiului neutralității pentru a formaliza concluzia	Utilizați regulile și tehnicile de scriere a raportului; să integreze analiza trecutului tânărului în raportul său; Evaluarea carierei tânărului respectând principiul neutralității în vederea formalizării concluziei. Introducerea în raport a unei abordări reflexive asupra exercitării funcției de tutelă

Două abilități specifice numite micro-abilități

Sprijinirea incluziunii lingvistice, sociale și culturale

Informații generale:

Să fie capabil să stabilească acțiuni și etape personalizate în conformitate cu nevoile și așteptările specifice ale tânărului cu o abordare progresivă și binevoitoare

Subdomeniu	Practic	Stăpânire	Excelență
1/ Suport lingvistic	Orientarea tânărului către cursuri de limbi străine destinate persoanelor aflate în exil	Crearea de situații și activități de comunicare care să permită tânărului să exerseze limba în viața sa de zi cu zi (ieșiri, transport public etc.) Organizarea de conversații informale prin organizarea de ateliere tematice	Propunerea unui atelier de schimb lingvistic (un tânăr cu un vorbitor nativ); Utilizarea instrumentelor digitale: aplicații și platforme de conversație pentru a permite tinerilor să exerseze și să progreseze
2/ Conștientizare culturală	Îndrumarea tânărului către activități care îi permit să descopere obiceiurile, valorile și tradițiile locale	Organizarea de evenimente multiculturale în care tânărul își poate împărtăși cultura și o poate descoperi pe cea a țării gazdă	Explicarea într-un cadru binevoitor și adaptat a normelor și convențiilor sociale (reguli de viață în societate) și susținerea interacțiunii dintre tineri și localnici
3/ Incluziunea prin educație și ocuparea forței de muncă	Să propună întâlniri cu profesioniști în orientare pentru a oferi tânărului puncte de referință privind oportunitățile de angajare, standardele locale etc.	Să caute cu și pentru tânăr stagii sau ateliere practice care să-i permită să se familiarizeze cu mediul profesional din țara gazdă și să creeze rețele	Înființarea de grupuri de sprijin pentru evaluarea și recunoașterea competențelor și calificărilor anterioare ale tânărului în vederea deschiderii ușilor către ocuparea forței de muncă
4/ Sprijin psihologic și social	Identificați nevoile tânărului și direcționați-l către servicii și profesioniști adecvați	Înființați grupuri de discuții pentru a discuta provocările comune și pentru a găsi sprijin emoțional	Colaborarea cu asistenți sociali, asociații, specializați în sănătate mintală pentru bunăstarea durabilă a tinerilor
5/ Activități sportive și sociale	Direcționarea tinerilor către cluburi locale, activități sportive și sociale	Organizarea de ateliere sportive și/sau artistice care vizează schimbul și incluziunea socială pentru a întări încrederea în sine a tânărului și a crea un sentiment de apartenență la un grup	Organizarea de ieșiri cu parteneri pentru tineri (muzee, biblioteci, spații urbane etc.) pentru a le permite să se familiarizeze cu noul mediu social

Informații generale:

Să fie capabil să ofere resurse, să ofere sprijin și ajutor în „călătoria” administrativă și juridică a tânărului

Subdomeniu	Practic	Stăpânire	Exelență
1/ Acces la resurse și asistență pentru pregătirea documentelor	Oferiți tinerilor resurse și informații despre cadrul legal al țării în care sunt primiți	Să ajute tânărul să pregătească documente pentru a depune o cerere de azil bazându-se pe resurse juridice (texte etc.)	Lucrați în colaborare cu serviciile oficiale ale țării pe baza cadrului de reglementare și a cunoașterii serviciilor adecvate
2/ Consultați serviciile competente	Cunoașteți și consultați servicii adaptate situației particulare a fiecărui tânăr	Să construiască etapele unui proces administrativ și juridic cu tânărul și să-l însoțească în diferitele proceduri până la prezentarea dosarului său la departamentul competent	Analiza situației administrative și juridice a tânărului și construirea parcursului administrativ și juridic adaptat situației sale în colaborare cu serviciile competente
3/ Drepturi în exil	Să cunoască cadrul juridic național și să poată verifica drepturile care decurg din dreptul de azil, protecție etc. etc... pentru a stabili cea mai adecvată asistență judiciară	Cunoașterea cadrului legal național, verificarea drepturilor tânărului, stabilirea asistenței juridice adecvate și colaborarea cu profesioniștii și serviciile juridice naționale	Pe baza unei cunoștințe excelente a sistemului juridic național, oferă sprijin pentru construirea unui parcurs administrativ și juridic corespunzător drepturilor tânărului pe baza analizei situației sale unice

Utilizarea depozitului:

Cadrul de referință va fi integrat în spațiul digital proiectat de echipa de proiect RENT și care va fi accesibil fiecărui tutore care dorește să-și autoevalueze abilitățile. Dincolo de această utilizare practică, publicarea online a depozitului va permite un impact larg prin diseminarea activă. Scopul este de a transmite cadrul de referință în funcție de abordări diferențiate în funcție de preocupările practice ale diferiților interlocutori: tutori, asociații/ONG-uri, rețele, instituții. Legătura va fi făcută între depozit și diferitele resurse puse la dispoziția meditatoarelor online.

Către un cadru de referință pentru funcția de tutorat:

Observăm că funcția de tutorat se dezvoltă în concordanță cu creșterea migrației în întreaga lume. Acest cadru de referință se dorește a fi un proiect în vederea elaborării unui cadru de referință pentru exercitarea funcției de tutorat pentru a accentua recunoașterea competențelor tutorilor cu o certificare europeană în perspectivă. Prin urmare, acest cadru de referință se adresează tuturor organizațiilor implicate și/sau implicate în primirea și sprijinirea tinerilor în exil dintr-o perspectivă constructivă, dar nu juridică în acest moment.

Concluzie:

Elaborarea acestui cadru de referință și sondajele efectuate, în mod complementar, ne-au oferit elemente de confirmare și următoarele precizări de sinteză:

1

Progresul din ultimii ani în primirea și susținerea tinerilor în exil este confirmat. Tutorii pe care i-am invitat să participe la studiu au răspuns în unanimitate la apel și au arătat o motivație puternică de a investi în misiunea lor și de a dori ca abilitățile lor să fie mai recunoscute

Pentru a depăși aparenta confuzie care se poate face cu asistenții sociali, avocații, diverșii profesioniști, este important să se identifice sfera de intervenție a tutorilor care se concentrează în esență pe primirea și sprijinirea tinerilor în exil. Acest lucru face posibilă evidențierea funcției specifice a tutorilor, există o modalitate de deschidere pentru dezvoltarea calității primirii și sprijinului persoanelor în exil și luarea în considerare a perspectivelor de certificare.

3

Abordarea întreprinsă în cadrul proiectului RENT confirmă nevoia de formare și resurse disponibile pentru a susține și consolida nivelul de competențe al tutorilor, dintre care marea majoritate sunt voluntari

În această etapă, abordarea întreprinsă de proiectul RENT a făcut posibilă identificarea a patru competențe principale. Ele constituie fundamentul pe care se stabilește exercitarea funcției de interacțiune cu tinerii aflați în exil. În prezent se pun câteva întrebări: cum va evolua lucrul cu tinerii aflați în exil în legătură cu evoluția politicilor publice de migrație din Europa în următorii ani? Va fi necesar în viitor să se insiste mai mult asupra celor două macro-competențe pentru a le completa în legătură cu complexitatea primirii și sprijinirii tinerilor în exil în țările europene? Ingineria și managementul de proiect, care astăzi par a fi partea implicată a sistemului de sprijin, vor fi consolidate pentru o mai bună supraveghere a tinerilor din exil? Iată câteva întrebări care au fost ridicate cu ocazia acestei cercetări. Ne dorim, în baza acestora, să dezbatem aceste întrebări cheie în timpul întâlnirii finale a proiectului Erasmus+ RENT în octombrie 2025, pentru a continua progresele în construirea unui cadru de referință pentru funcția de formare (tutorat).

